

Warszawa, dn. 22 lipca 2024 r.

**Stanowisko Rady KSOiW NSZZ „Solidarność”
z dnia 22 lipca 2024 r.
w sprawie urlopu dla poratowania zdrowia, nauczycielskiego świadczenia
kompensacyjnego i wcześniejszych emerytur nauczycieli
(art. 88a Karty Nauczyciela)**

Rada KSOiW NSZZ „Solidarność” domaga się od Ministerstwa Edukacji Narodowej, aby wspólnie ze związkami zawodowymi pilnie podjęła rozmowy w zakresie zmiany przepisów dotyczących:

I. Urlopu dla poratowania zdrowia.

KSOiW oczekuje zmiany art. 73 ustawy Karta Nauczyciela poprzez dodanie ust. 2a w brzmieniu: „2a. Przepisów ust. 2 nie stosuje się do nauczycieli, którzy nabyli uprawnienia do emerytury, o której mowa w art. 88a ustawy. Taki zapis umożliwi nauczycielom skorzystanie z urlopu dla poratowania zdrowia, mimo iż spełnią kryteria do skorzystania z wcześniejszej emerytury na podstawie art. 88a. Zmiana da nauczycielom możliwość pracy do osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego (kobiety 60 lat i mężczyźni 65 lat) i skorzystanie z urlopu dla poratowania zdrowia.

II. Nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego.

KSOiW wnosi o zmianę w ustawie z dnia 22 maja 2009 r. o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych polegającego na skreśleniu ust. 2 w art. 9.

Stosując zapis art. 9, ust. 2 w obecnym brzmieniu, uniemożliwia się nauczycielom, którzy nabyli prawo do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, dalszego kontynuowanie pracy w szkole.

Skreślenie zapisu ust. 2 umożliwi nauczycielom, pobierającym nauczycielskie świadczenie kompensacyjne, podjęcie zatrudnienia w szkole i jednostkach, o których mowa w art. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela oraz pozytywnie wpłynie na uzupełnienie braków kadrowych.

Mając na uwadze zastosowanie proponowanego rozwiązania w ujęciu długookresowym, można rozważyć ewentualnie:

- jaki powinien być maksymalny wymiar tego zatrudnienia,
- w jaki sposób zabezpieczyć etaty nauczycieli już zatrudnionych w danej szkole.

Biorąc pod uwagę fakt, że w przyszłym roku szkolnym dzieci z Ukrainy będą objęte obowiązkiem szkolnym, nie będzie zachodziła konieczność wprowadzenia kolejnych zmian do ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy. Nie będzie wymagane, aby do szkoły uczęszczał co najmniej jeden obywatel Ukrainy, żeby osoby na świadczeniach kompensacyjnych mogły świadczyć pracę.

III. Wcześniejszych emerytur nauczycieli (art. 88a Karty Nauczyciela).

KSOiW oczekuje, że w zakresie wcześniejszych emerytur dla nauczycieli nastąpi:

1. Odejście od ograniczenia do skorzystania z wcześniejszych emerytur do nauczycieli zatrudnionych wyłącznie przed **1.01.1999 r.**

Zawarty w ustawie zapis dyskryminuje i zawęża możliwość skorzystania z wcześniejszej emerytury przez nauczycieli zatrudnionych po tej dacie.

Pozostawienie warunkującej daty 1.01.1999 r. skutkuje wygaśnięciem uprawnień w sposób naturalny, co jest krzywdzące dla nauczycieli rozpoczynających zatrudnienie w późniejszym okresie a wykonujących te same zadania. Dlatego, aby z wcześniejszych emerytur mogli skorzystać nauczyciele zatrudnieni w późniejszym czasie, postulujemy wykreślenie ograniczającej daty.

2. Zmiana przepisu w sprawie okresów składkowych zaliczanych do okresu zatrudnienia, ponieważ w art. 88a, ust. 1, pkt. 1 ustawy Karta Nauczyciela obecnie uwzględniono tylko okresy składkowe.

Wnioskujemy, aby do warunków, które nauczyciel musi spełnić, żeby skorzystać z wcześniejszej emerytury, **były zaliczane zarówno okresy składkowe i nieskładkowe.**

3. Zmiana przepisów w taki sposób, by podstawę obliczenia wcześniejszej emerytury nauczycieli (niezależnie od wieku danej osoby) ustalić, dzieląc przez **średnie dalsze trwanie życia dla kobiet w wieku 60 lat, a dla mężczyzn w wieku 65 lat, które ustalone jest według obowiązujących w dniu zgłoszenia wniosku o przyznanie świadczenia tablic średniego dalszego trwania życia (zgodnie z art. 26 Ustawy o emeryturach i rentach z FUS).**

Obecne przepisy dot. wcześniejszej emerytury nauczycielskiej określają ustalenie wysokości świadczenia poprzez podzielenie podstawy obliczenia przez średnie dalsze trwanie życia w wieku, w którym dana osoba przechodzi na wcześniejszą emeryturą.

Przyjęty w art. 88a Karty Nauczyciela sposób obliczenia wysokości wcześniejszej emerytury dla nauczycieli w obecnym brzmieniu, należy uznać za niezgodny z art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz nieuczciwy.

4. Zmiana określająca wysokość emerytury ustalonej na podstawie art. 88a Karty Nauczyciela. Nauczyciel legitymujący się trzydziestoletnim składkowym stażem pracy, uprawniony do emerytury, nie ma zagwarantowanej wysokości wypłaty emerytury nie niższej niż kwota najniższej emerytury.

Natomiast kwota wypłacanego świadczenia nie może być niższa niż kwota najniższej emerytury określonej w art. 85 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz powinna podlegać waloryzacji.

5. Zrekompensowanie nauczycielom utraty praw nabytych poprzez zwiększenie wysokości emerytur powszechnych w taki sposób, aby nauczyciel, który nie skorzysta z wcześniejszych uprawnień emerytalnych, przy przejściu na emeryturę po uzyskaniu wieku emerytalnego w ramach rekompensaty – wyrównania strat, otrzymał dodatek systemowy do emerytury powszechnej w wysokości **15% naliczonego świadczenia.**

Jeżeli nauczyciel przedłuży swoją aktywność zawodową i przejdzie na emeryturę w późniejszym wieku: kobieta w wieku 61 lat, mężczyzna w wieku 66 lat **20% naliczonego świadczenia**.

Zrekompensuje on chociaż częściowo nauczycielowi wieloletnie niedobory powstałe w regulacjach płacowych w okresie aktywności zawodowej nauczyciela zatrudnionego zgodnie z art.1 Karty Nauczyciela.

Zaniedbania, które wystąpiły na przestrzeni lat a dotyczące bardzo niskich regulacji płacowych, miały decydujący wpływ na to, że grupa zawodowa nauczycieli nie mogła zgromadzić wyższej kwoty składek na ubezpieczenie emerytalne.

Jak wynika z danych statystycznych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych średnia wysokość świadczeń wypłacanych nauczycielom jest znacząco niższa, niż w innych grupach zawodowych.

Niestety obecnie występują niekorzystne unormowania prawne dla osób chcących skorzystać z emerytury z art.. 88a Karty Nauczyciela, tj.:

- Z chwilą przyznania wcześniejszej emerytury nauczycielskiej zamykane jest subkonto w ZUS. Taki stan prawny skutkuje tym, że osoba będąca członkiem OFE, która przejdzie na ten rodzaj świadczenia, bezpowrotnie traci prawo do okresowej emerytury kapitałowej po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego. Ponadto także traci prawo do przeliczenia emerytury w docelowej wysokości.
- Przy obliczaniu wcześniejszej emerytury, jeśli osoba jest członkiem OFE, składki zapisane na koncie w ZUS nie są powiększane o pomnożenie przez wskaźnik korygujący (19,52/12,22).
- Osobie ubiegającej się o wcześniejszą emeryturę przy obliczaniu świadczenia środki z OFE przekazywane są na konto ubezpieczonego i nie podlegają dziedziczeniu i traci prawo także do podziału środków lub kwoty gwarantowanej.
- Jeśli nauczyciel skorzysta z wcześniejszej emerytury nauczycielskiej, to w przyszłości, gdy będzie przechodzić na emeryturę powszechną, nastąpi niestety pomniejszenie podstawy obliczenia emerytury powszechnej.

W rezultacie należy bezwzględnie stwierdzić, że w obecnym kształcie prawnym emerytura z art. 88a Karty Nauczyciela opatrzona jest dużym błędem i wymaga niezwłocznej naprawy.

6. Zmiana przepisów i umożliwienie nauczycielom, którzy skorzystają z wcześniejszych emerytur, **zatrudnienie w wymiarze wyższym niż ½** obowiązującego wymiaru zajęć, aby zapewnić prawidłową organizację pracy szkoły, bez uzależniania podjęcia pracy przez nauczyciela od decyzji kuratora oświaty.
7. Umożliwienie przejścia na wcześniejszą emeryturę wszystkim nauczycielom zatrudnionym w szkołach i placówkach oświatowych (pracownicy kuratorium oświaty, oddelegowani do pracy w związkach zawodowych, urlopowani do pracy w związkach zawodowych), a nie tylko faktycznie wykonującym pracę nauczyciela przy tablicy.

IV. **Odprawy emerytalnej nauczycieli**

KSOiW oczekuje zmiany art. 87 Karty nauczyciela w taki sposób, aby nauczyciel którego stosunek pracy ustał w związku z przejściem na emeryturę, rentę z tytułu niezdolności

do pracy lub nauczycielskie świadczenie kompensacyjne miał prawo do odprawy w wysokości sześciomiesięcznego wynagrodzenia ostatnio pobieranego w szkole będącej podstawowym miejscem jego pracy.

Za wysoce niesprawiedliwe i dyskryminujące uznajemy obowiązujące przepisy, ponieważ pracownicy samorządowi „przechodzący na emeryturę” w tym samym zakładzie pracy otrzymują sześciomiesięczną odprawę.

*Przewodniczący
KSOiW NSZZ „Solidarność”
dr Waldemar Jakubowski*